

Handläggare
Anna Ahrencrantz
Telefon: 0850810267

Till Östermalms stadsdelsnämnd
2021-06-22

Remiss av Motion om integrationsplikt för nyanlända

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2021/328

Förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Peter Wallmark (SD) på remiss för yttrande senast 2021-09-07.

Motionen behandlar införandet av integrationsplikt för nyanlända. Motionären anför att de insatser som idag erbjuds nyanlända under etableringen inte är tillräckliga för att integrera individen. Detta då det inte ställs några motkrav på den enskilde. I motionen föreslås att socialförvaltningen tar fram ett förslag på hur integrationsplikt för nyanlända kan utformas.

I Stockholms stad bedrivs arbetet rörande integration med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål. Socialförvaltningens Intro Stockholm ansvarar för det formella mottagandet av nyanlända medan stadsdelsnämnderna ansvarar för att erbjuda samhällsvägledning. Staden har därutöver påbörjat inrättandet av ett Etableringscentrum i syfte att öka nyanländas möjligheter till en snabb förankring i arbets- och samhällslivet. Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för nyanländas etablering. Etableringsersättning utgår till den som deltar i Arbetsförmedlingens etableringsprogram och som följer uppgjord planering. Utbildningsplikt gäller för den som sedan tidigare inte har avslutat gymnasiestudier. Sedan 1 april 2021 innebär en lagändring tydligare krav på att delta i språkutbildning för rätt till ekonomiskt bistånd. Lagändringen är till stöd för att stärka nyanländas möjligheter till integration.

Förvaltningen gör bedömningen att de insatser staden erbjuder nyanlända under etableringen kan anses motsvara vad motionen avser och att dessa insatser inte sker utan att motkrav ställs på den enskilde. Förvaltningen anser att ett stärkt initialt stöd genom

Etableringscentrum kommer att ge nyanlända bättre, mer likställda och snabbare integrationsmöjligheter. Därmed anser förvaltningen att det inte finns något behov av att socialförvaltningen tar fram ett förslag på hur integrationsplikt för nyanlända kan utformas.

Bakgrund

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Peter Wallmark (SD) på remiss för yttrande senast 2021-09-07.

Övriga remissinsatser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen i samråd med Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Ärendet

I motionen anför Peter Wallmark (SD) att bristande integration medför ökade samhällskostnader, utanförskap och arbetslöshet. Motionären lyfter att de insatser som idag erbjuds nyanlända under etableringen inte är tillräckliga för att integrera individen. Detta då det inte ställs några motkrav på den enskilde.

Enligt motionären är ett införande av integrationsplikt för nyanlända ett steg på vägen mot att minska utanförskap och dess konsekvenser. Vidare tar motionen upp att ett införande av integrationsplikt kan skapa de förutsättningar som behövs för att individen ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet till samhället.

Med anledning av ovanstående föreslår motionären att socialförvaltningen tar fram ett förslag på hur integrationsplikt för nyanlända kan utformas.

Synpunkter och förslag

Stockholms stad bedriver arbetet rörande integration med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål. I stadens budget för 2021 framhålls vikten av att staden skapar förutsättningar för att vägen till utbildning, arbete och svenskkunskaper är kort och att nyanlända snabbt kan etablera sig på bostadsmarknaden.

Vad gäller arbetets organisering har socialnämnden i uppdrag att bistå arbetsmarknadsnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder och ansvariga myndigheter samordna stadens mottagande av nyanlända och vara pådrivande i arbetet för att förbättra och påskynda nyanländas etablering och inkludering i samhället. Socialförvaltningens Intro Stockholm ansvarar för det formella mottagandet av nyanlända medan stadsdelsnämnderna

ansvarar för att erbjuda nyanlända samhällsvägledning. Samhällsvägledningen är ett komplement till befintliga etableringsinsatser och syftar till att stötta nyanlända mot egen försörjning och eget stadigvarande boende.

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för nyanländas etablering och huvudansvaret för att nyanlända ska komma ut i arbete och studier. Arbetsförmedlingens etableringsprogram består av individuellt utformade insatser med målet att nyanlända så snabbt som möjligt ska lära sig svenska, hitta ett jobb och klara sin egen försörjning. Enskilda mellan 20 – 65 år och som nyligen har fått uppehållstillstånd som flykting, skyddsbehövande eller anhörig kan delta i etableringsprogrammet. Det är Arbetsförmedlingen som efter en bedömning beslutar om den enskilde har rätt att delta i etableringsprogrammet.

För den som deltar i etableringsprogrammet och som sedan tidigare inte avslutat en gymnasieutbildning och Arbetsförmedlingen bedömer att man inte kommer kunna få jobb under tiden etableringsprogrammet pågår på grund av detta, gäller utbildningsplikt. Den som omfattas av utbildningsplikten behöver utbilda sig för att öka sina möjligheter att få jobb och måste ansöka om studier i sfi (svenska för invandrare), samhällsorientering och grundläggande eller gymnasial nivå på Komvux eller allmän kurs på folkhögskola.

Den som deltar i etableringsprogrammet ansöker om etableringsersättning från Försäkringskassan för den tid de deltar i programmet. För att ha rätt till ersättning krävs att den enskilde följer uppgjord planering med Arbetsförmedlingen. I annat fall kan en varning utfärdas alternativt kan ersättning dras in under en eller flera dagar. Den enskildes ersättning kan även minskas.

Enligt stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd kan ekonomiskt bistånd utgå till den som är förhindrad att delta i etableringsprogrammet. Rätten till ekonomiskt bistånd prövas då utifrån en individuell bedömning, där bland annat den enskildes arbetsförmåga vägs in. Om den enskilde bedöms kunna arbeta ska den enskilde enligt socialtjänstlagen stå till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till ekonomiskt bistånd. Utifrån betänkandet 2020/21:SoU21 har en lagändring sedan 1 april 2021 trätt i kraft gällande en så kallad språkplikt. Språkplikten innebär att den enskilde vid behov ska delta i svenska för invandrare (SFI) för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Lagändringen innebär tydligare krav på att delta i språkutbildning för rätt till ekonomiskt bistånd. Lagändringen är till stöd för att stärka nyanländas möjligheter till integration.

Vidare finns i staden en samsyn kring att det bästa sättet för att öka möjligheterna till snabb förankring i arbets- och samhällslivet är genom ett samlat mottagande av nyanlända. Därför har staden sedan 2020 påbörjat inrättandet av ett Etableringscentrum som syftar till att öka nyanländas möjligheter till en snabb integration. Centret är en gemensam ingång för alla nyanlända och samlar stadens resurser och kompetenser. Genom nära samverkan med berörda aktörer förväntas etableringstiden kortas ned.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer förvaltningen att det stöd staden erbjuder nyanlända under etableringen motsvarar vad motionen avser. Förvaltningens uppfattning är att de etableringsinsatser som erbjuds nyanlända inte sker utan att motkrav ställs på den enskilde. Därtill anser förvaltningen att ett stärkt initialt stöd genom Etableringscentrum kommer att ge nyanlända bättre, mer likställda och snabbare integrationsmöjligheter. Avslutningsvis anser förvaltningen därmed att det inte finns något behov av att socialförvaltningen tar fram ett förslag på hur integrationsplikt för nyanlända kan utformas.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
Avdelningschef

Bilagor

1. Motion om integrationsplikt för nyanlända

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2021-06-04
Jan Rönnerberg, Avdelningschef	2021-06-04